

Εδώ και δύο δεκαετίες περίπου και με ενεργή συμμετοχή όλων των κυβερνήσεων, η χώρα μας έχει σταδιακά εφαρμόσει τις επιταγές της Ε.Ε στην αγορά ηλεκτρισμού με τις συνέπειες να είναι παραπάνω από ορατές τόσο στην τσέπη του οικιακού καταναλωτή όσο και στις αμέτρητες στρεβλώσεις που εμφανίζονται με την εφαρμογή των σχετικών ρυθμιστικών πλαισίων και κανονισμών. Βρισκόμαστε έτσι σήμερα, στον προθάλαμο της πλήρους εμπορευματοποίησης του κοινωνικού αγαθού της Η/Ε μέσα από την έναρξη λειτουργίας του Χρηματιστηρίου Ενέργειας που προγραμματίζεται για τα μέσα του 2020.

Μια από τις σημαντικότερες κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις της απελευθέρωσης της αγοράς Η/Ε είναι η εκτόξευση των τιμών λιανικής, που σύμφωνα με την Eurostat¹ ανέρχεται σε αύξηση 65% (!!!) στην Ελλάδα κατά την οκταετία 2008-2016 καθώς και η συνεπαγόμενη έκρηξη της ενεργειακής φτώχειας στην Ελλάδα, η οποία φτάνει σε επίπεδα κοινωνικής ισοπέδωσης με έναν στους δύο καταναλωτές να αδυνατούν να πληρώσουν τον λογαριασμό ρεύματος². Σε συνθήκες μάλιστα υπερπροσφοράς της παραγωγής, όπου η εγκατεστημένη ισχύς είναι στα 23.000 MW και η αιχμιακή ζήτηση στα 10.000MW, οι τιμές θα έπρεπε να είχαν μειωθεί δραστικά.

Εύλογα λοιπόν δημιουργείται ο προβληματισμός:

Είναι η «απελευθέρωση» αγοράς ενέργειας επωφελής για το κοινωνικό σύνολο και την βιομηχανική παραγωγή όπως διατείνονται οι εμπνευστές του σχεδιασμού (Ε.Ε, πολυεθνικές εταιρίες) ή τελικά το αποτέλεσμα της εφαρμογής του είναι εξ' αρχής προδιαγεγραμμένο για την κερδοφορία εγχώριων και πολυεθνικών ενεργειακών ομίλων;

Ποια είναι η σκοπιμότητα των αλλεπάλληλων «μεταρρυθμίσεων» στον τομέα της ενέργειας την τελευταία 20ετία όταν ακόμα και το βιομηχανικό τιμολόγιο έχει παρουσιάσει αύξηση 75% την περίοδο 2009-2016. Με ποιόν τρόπο εντάσσονται οι επίκαιροι σχεδιασμοί του ΥΠΕΝ στον μακροχρόνιο ενεργειακό σχεδιασμό της Ε.Ε με τον ουδέτερο τίτλο «Ενεργειακή Ένωση».

Μερικά επιπλέον στοιχεία πείθουν και τους πιο αφελείς, ως προς τους σκοπούς της λεγόμενης απελευθέρωσης:

- ✓ Ήδη από το 2000 (Οδηγία 2001/77/ΕΚ), ο καταναλωτής επιβαρύνεται, μέσω της χρέωσης ETMEAP και των εγγυημένων τιμών, με την ενίσχυση και τον μηδενισμό του επενδυτικού ρίσκου των κρατικοδίαιτων ιδιωτών παραγωγών που φόρτωσαν το σύστημα Η/Ε, χωρίς κανέναν σχεδιασμό, με πλήθος μονάδων ηλεκτροπαραγωγής από φυσικό αέριο και εγκαταστάσεων ΑΠΕ. Ενδεικτικό στοιχείο της απροσχημάτιστης στήριξης των ιδιωτών ηλεκτροπαραγωγών αποτελεί η χωρίς μέτρο και χωρικό σχεδιασμό αδειοδότηση από την ΡΑΕ

¹ Electricity price statistics, Eurostat, May 2017, European Commission

² <https://www.ekpizo.gr/el/%CE%84%CE%BF-%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%BF-%CE%BC%CE%B1%CF%82/%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%BD%CE%AD%CE%B1-%CF%84%CE%BF-%CE%AD%CF%81%CE%B3%CE%BF-%CE%BC%CE%B1%CF%82/%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%83%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CE%AD%CF%81%CE%B5%CF%85%CE%BD%CE%B1%CF%82-%CE%B3%CE%BD%CF%89%CF%81%CE%AF%CE%B6%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%84%CE%B9-%CE%BE%CE%BF%CE%B4%CE%B5%CF%8D%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF-%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CE%BA%CF%84%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C>

και εγκατάσταση μονάδων ηλεκτροπαραγωγής ΑΠΕ ή φυσικού αερίου στην ηπειρωτική χώρα, αγνοώντας επί δεκαετίες τον σχεδιασμό για την ενεργειακή κάλυψη της νησιωτικής χώρας. Αποτέλεσμα είναι η από το 2012, επιπλέον οικονομική αφαίμαξη των καταναλωτών μέσω των χρεώσεων ΥΚΩ και η επιβαρυντική για το νησιωτικό περιβάλλον χρήση μαζούτ. Συνολικά και για την εξαετία 2009-2015, η επιδότηση των ιδιωτών έφτασε να ανέρχεται στο 4% του ΑΕΠ περίπου!

- ✓ Ήδη από το 2003, έσπασε το μονοπώλιο της ΔΕΗ στην αγορά προμήθειας στην οποία επιπλέον απαγορεύτηκε να δραστηριοποιείται στην κατασκευή νέων μονάδων ή στις επενδύσεις σε ΑΠΕ.
- ✓ Ήδη την διετία 2005-2007, εφαρμόστηκαν οι οδηγίες της Ε.Ε (Νόμος 3426/2005 και Οδηγία 2009/72) που προβλέπουν την «σαλαμποποίηση» της ΔΕΗ, τον διαχωρισμό δηλαδή των κλάδων διανομής και μεταφοράς. Σε τι ωφελεί ο εν λόγω διαχωρισμός; Η απάντηση δίνεται μερικά χρόνια αργότερα με κυνικό τρόπο, μέσα από τις μνημονιακές υποχρεώσεις του ελληνικού κράτους και το roadmap του ΤΑΙΠΕΔ. Τμηματική πώληση σε ιδιώτες όλου του δημόσιου πλουτοπαραγωγικού ενεργειακού πλούτου και χρηματιστικοποίηση του αγαθού της ενέργειας.
- ✓ Ήδη από το 2011 (Ν.4001/2011) ΔΕΗ, ΑΔΜΗΕ, ΔΕΔΔΗΕ είναι πλέον τρεις ανεξάρτητες εταιρείες. Αναμενόμενη και η εκτόξευση των τιμών, δεδομένης της εφαρμογής ξεχωριστών ρυθμιζόμενων χρεώσεων (με διακριτή εφαρμογή ΦΠΑ σε κάθε μία από αυτές) στην θέση ενός ενιαίου τιμολογίου ρεύματος. Αναμενόμενη και η δημιουργία ζημιολόγου περιβάλλοντος για την ίδια την ΔΕΗ, δεδομένης της απώλειας της κερδοφόρου πάγιας δημόσιας περιουσίας της και της στρατηγικής της δυνατότητας για οικονομίες κλίμακας. Αναμενόμενη και η διαρκώς διογκούμενη τρύπα στο ΑΕΠ
- ✓ Ήδη από το 2015 (3^ο Μνημόνιο) μέσω των δημοπρασιών ΝΟΜΕ, η ΔΕΗ υποχρεούται να πουλάει Η/Ε σε ιδιώτες ακόμα και κάτω του κόστους, προκειμένου «να λειτουργήσει ο ανταγωνισμός»

Οι τελευταίες αυξήσεις στα τιμολόγια της ΔΕΗ είναι φανερό και εκφράζεται από τα πιο επίσημα χείλη, ότι δεν προσφέρουν τίποτε άλλο παρά βραχυπρόθεσμο κλείσιμο της οικονομικής ζημιάς που ο τεμαχισμός της ΔΕΗ προκάλεσε, δημιουργώντας ένα πιο ελκυστικό πακέτο πώλησης της ίδιας ενώ ταυτόχρονα εφαρμόζεται από την πίσω πόρτα, η σκανδαλώδης μνημονιακή υποχρέωση της ΔΕΗ να απολέσει το 50% του πελατολογίου της «για να λειτουργήσει ο ανταγωνισμός».

Γίνεται επίσης σαφές ότι οι αλλεπάλληλες μεταρρυθμίσεις στον χώρο της Η/Ε ωφελούν μόνο 4-5 ιδιωτικές εγχώριες κρατικοδίαιτες εταιρείες παραγωγής και μερικούς πολυεθνικούς ενεργειακούς κολλοσούς που με μηδενικό ρίσκο, θα απολαμβάνουν τα κέρδη από τις δημόσιες ενεργειακές πηγές. Καθόλου τυχαία επομένως (ιδίως με την επανεξέταση των ΝΟΜΕ), η αγωνία των ιδιωτών παραγωγών προκειμένου να τους δοθούν προίκα μια σειρά από υδροηλεκτρικές ή λιγνιτικές μονάδες και πάλι «για να λειτουργήσει ο ανταγωνισμός».

Γίνεται επίσης σαφές, ότι η επικείμενη έναρξη του Χρηματιστηρίου Ενέργειας, δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί παρά μόνο με την απόσχιση των κλάδων μεταφοράς και διανομής κάνοντας πράξη την χρηματιστηριακή διασύνδεση των Εθνικών Συστημάτων Μεταφοράς, που στην περίπτωση της χώρας μας θα επιφέρει επιπλέον αυξήσεις στην χρέωση μεταφοράς της Η/Ε. Εκτός αν ακόμα πιστεύουμε ότι μέσω της σύζευξης των χονδρεμπορικών τιμών Ελλάδας-Ιταλίας, οι χαμηλότερες τιμές ρεύματος σε σχέση με την Ιταλία θα επιφέρουν μειώσεις στην γείτονα σε βάρος της ιδιωτικής κερδοσκοπίας...

Γίνεται πλέον σαφές ότι απαιτείται άμεση αντιστροφή των μεταρρυθμίσεων σε ρήξη με τους κοινωνικά και οικονομικά ζημιογόνους σχεδιασμούς της Ε.Ε. Καλούμε το ΤΕΕ να λάβει τις κατάλληλες πρωτοβουλίες για:

1. **ΕΝΙΑΙΑ ΚΑΘΕΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΔΕΗ.** Οι κλάδοι της προμήθειας, της διανομής και της μεταφοράς θα πρέπει να επανέλθουν κάτω από ένα κοινό Όμιλο. Πέρα από την οικονομία κλίμακας που θα επιτευχθεί στον κύκλο δραστηριοτήτων του Ενιαίου Ομίλου, άμεση θα είναι η επίπτωση στο ενεργειακό κόστος κάθε νοικοκυριού, επιχείρησης ή βιομηχανίας, δεδομένης της κατάργησης των ρυθμιζόμενων χρεώσεων.
2. **ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ.** Σε αυτήν την κατεύθυνση το ίδιο το ΤΕΕ οφείλει να πάρει την πρωτοβουλία για την μελέτη αποτύπωσης των κοινωνικών και παραγωγικών απαιτήσεων, της εξέτασης ανακατεύθυνσης των δημόσιων επενδύσεων σε βάθος 20ετίας υπό το πρίσμα της ενεργειακής μετάβασης σε πιο καθαρή ενέργεια και της αναγκαιότητας ψηφιοποίησης και εκσυγχρονισμού του δικτύου.
3. **ΚΙΝΗΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ.** Ο ρόλος των ενεργειακών κοινοτήτων ιδίως μέσω των ΟΤΑ, να επικεντρώνεται όχι μόνο στην ορθολογική αποκεντρωμένη παραγωγή Η/Ε με βάση τις τοπικές κοινωνικοοικονομικές ανάγκες αλλά και στον κοινωνικό έλεγχο της λειτουργίας της ενιαίας ΔΕΗ.
4. **ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΕΤΜΕΑΡ.** Το σκάνδαλο επιδότησης των ιδιωτών παραγωγών από τους καταναλωτές πρέπει να σταματήσει. Δεν υπάρχει κανένα δημόσιο συμφέρον που τεκμηριώνει την ύπαρξή του ενώ η κατάργησή του θα επιφέρει σημαντική μείωση στους λογαριασμούς.
5. **ΑΜΕΣΗ ΕΠΑΝΑΣΥΝΔΕΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΛΟΓΩ ΧΡΕΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ.** Χρέος της πολιτείας και επιταγή του Συντάγματος είναι η απρόσκοπτη ενεργειακή κάλυψη όλων των πολιτών ανεξάρτητα από την εισοδηματική του κατάσταση. Η οικονομική ζημιά ως αναζητηθεί από τους κατά συρροή επώνυμους κακοπληρωτές του Δημοσίου.
6. **ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΕΦΚ.**